

Bryssel, 29. marraskuuta 2024
(OR. en)

16181/24

RECH 521
AGRI 835
COMPET 1159
COWEB 191

YHTEENVETO ASIAN KÄSITTELYSTÄ

Lähettiläjä:	Neuvoston pääsihteeristö
Päivämäärä:	29. marraskuuta 2024
Vastaanottaja:	Valtuuskunnat
Ed. asiak. nro:	15304/24 + COR 1
Asia:	Mahdollinen Euroopan laajuinen T&I-aloite kestävän luonnonvarojen hallinnan, elintarvikejärjestelmien turvallisuuden ja biotalouden käyttöönoton edistämisestä Keski- ja Itä-Euroopan potentiaalin hyödyntämiseksi – Neuvoston päätelmät (29. marraskuuta 2024)

Valtuuskunnille toimitetaan liitteenä neuvoston 4063. istunnossa 29. marraskuuta 2024 hyväksymät neuvoston päätelmät *mahdollisesta Euroopan laajuisesta T&I-aloitteesta kestävän luonnonvarojen hallinnan, elintarvikejärjestelmien turvallisuuden ja biotalouden käyttöönoton edistämisestä Keski- ja Itä-Euroopan potentiaalin hyödyntämiseksi*.

**NEUVOSTON PÄÄTELMÄT MAHDOLLISESTA EUROOPAN LAAJUISESTA
T&I-ALOITTEESTA KESTÄVÄN LUONNONVAROJEN HALLINNAN,
ELINTARVIKEJÄRJESTELMIEN TURVALLISUUDEN JA BIOTALOUDEN
KÄYTTÖÖNOTON EDISTÄMISESTÄ KESKI- JA ITÄ-EUROOPAN POTENTIAALIN
HYÖDYNTÄMISEKSI**

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

PALAUTTAA MIELEEN:

- Eurooppa-neuvoston 23. ja 24. kesäkuuta 2022 antamat päätelmät¹, joissa tunnustetaan Ukrainan, Moldovan tasavallan ja Georgian eurooppalaiset tulevaisuudennäkymät ja ilmaistaan samalla täysi ja yksiselitteinen sitoutuminen Länsi-Balkanin mahdollisuuteen tavoitella EU:n jäsenyyttä;
- Eurooppa-neuvoston 26. ja 27. lokakuuta 2023 EU:n kilpailukyvyistä antamat päätelmät², joissa korostetaan, että EU tarvitsee vahvan taloudellisen perustan, jolla varmistetaan sen pitkän aikavälin kilpailukyky ja tasapuoliset toimintaedellytykset sekä sisäisesti että maailmanlaajuisesti;
- neuvoston 29. marraskuuta 2019 antamat päätelmät³ päivitetystä biotalousstrategiasta ”Kestävä biotalous Euroopalle: talouden, yhteiskunnan ja ympäristön välisen yhteyden lujittaminen”, joissa tunnustetaan BIOEASTin rooli EU:n biotalousstrategian täytäntöönpanossa;
- neuvoston 26. marraskuuta 2021 antaman suosituksen⁴ Euroopan tutkimus- ja innovaatiosopimuksesta, joka liittyy komission tiedonantoon ”Uusi eurooppalainen tutkimusalue tutkimusta ja innovointia varten”;

¹ EUCO 24/22.

² EUCO 14/23.

³ 14594/19.

⁴ 13701/21.

- neuvoston 25. huhtikuuta 2023 antamat päätelmät⁵ biotalouden tarjoamista mahdollisuuksista nykyisten haasteiden valossa erityisesti maaseutualueiden osalta, joissa kannustetaan komissiota ja jäsenvaltioita vahvistamaan yhteistyötä BIOEAST-aloitteen puitteissa;
- neuvoston 24. toukokuuta 2024 antamat päätelmät⁶ kilpailukykyisestä eurooppalaisesta teollisuudesta vihreän, digitaalisen ja häiriönsietokykyisen tulevaisuuden moottorina, joissa neuvosto kehottaa komissiota toteamaan, että bioteknologia ja biopohjainen talous ovat olennainen osa EU:n teollisuuspolitiikkaa, ja varmistamaan koordinoinnin politiikan johdonmukaisuuden parantamiseksi;
- seuraavat komission tiedonannot ja niihin liittyvät asiakirjat: ”Euroopan vihreän kehityksen ohjelma”⁷; ”Uusi kiertotalouden toimintasuunnitelma – Puhtaamman ja kilpailukykyisemmän Euroopan puolesta”⁸; ”Vuoden 2023 kertomus EU:n ilmastotoimista”⁹; ”Turvattu tulevaisuus: Euroopan vuoden 2040 ilmastotavoite sekä eteneminen kohti ilmastoneutraaliutta vuoteen 2050 mennessä kestävässä, oikeudenmukaisessa ja vauraassa yhteiskunnassa”¹⁰; ja ”Tulevaisuutta rakentamassa luonnon opein: bioteknologian ja biovalmistuksen kehittäminen EU:ssa”¹¹. Näissä kaikissa korostetaan biotalouden merkitystä vihreän siirtymän ja Euroopan kilpailukyvyn tukemisessa,

⁵ 8406/23.
⁶ 10127/24.
⁷ COM(2019) 640 final.
⁸ COM(2020) 98 final.
⁹ COM(2023) 653 final.
¹⁰ COM(2024) 63 final.
¹¹ COM(2024) 137 final.

1. TOTEAA, että Euroopan vihreän kehityksen ohjelman vuosille 2030 ja 2050 asetettujen keskipitkän ja pitkän aikavälin tavoitteiden saavuttaminen riippuu myös biomassan, biojäte mukaan lukien, kestävästä tuotannosta ja käytöstä. KOROSTAA, että kestävä ja kiertoon perustuva biotalous voi sekä auttaa saavuttamaan Euroopan vihreän kehityksen ohjelman tavoitteet että parantaa Euroopan kilpailukykyä. SUHTAUTUU MYÖNTEISESTI tietoihin, jotka koskevat EU:n biotalousstrategian vuoden 2025 loppuun mennessä toteutettavaksi suunniteltua päivittämistä, jossa olisi EU:n talouden vahvistamiseksi otettava huomioon nykyiset yhteiskuntaan, väestörakenteeseen, talouteen ja ympäristöön liittyvät haasteet, biotalouden teollinen ulottuvuus ja sen yhteydet bioteknologiaan ja biovalmistukseen. Samalla siinä olisi otettava huomioon myös ennalta varautumisen periaate ja asetettava kuluttajien edut etusijalle. PANEE MERKILLE yhä monimutkaisemmat haasteet, joita ratkotaan edellä mainituin strategioin, jotka ulottuvat jäsenvaltioiden rajojen ulkopuolelle ja hyötyisivät laajemmasta ylikansallisesta yhteistyöstä EU:n arvot ja periaatteet jakavien kolmansien maiden kanssa.
2. PANEE MERKILLE kestävydestä ja kilpailukyvystä parhaillaan käytävät keskustelut, erityisesti siltä osin kuin ne koskevat välttämättömiä mutta haavoittuvia luonnonvaroja, kuten maaperää, makeaa vettä ja ekosysteemipalveluja, sekä Euroopan elintarvikejärjestelmien turvallisuuden kriittisen merkityksen ja biopohjaisten innovaatioiden ja ratkaisujen ja biovalmistuksen potentiaalin sosioekonomisen ja kestäväen kehityksen edistäjänä Euroopassa.
3. KOROSTAA tältä osin työtä, jota on tehty käynnissä olevissa eurooppalaisissa kumppanuuksissa, joita ovat muun muassa Horisontti Eurooppa -puiteohjelman klusteriin 6 kuuluvat Euroopan kiertotaloutta ja biopohjaisia ratkaisuja edistävä yhteisyritys (CBE-yhteisyritys), jonka puitteissa on otettu käyttöön laajentamisstrategia ja toimintasuunnitelma, joiden tavoitteena on lisätä aliedustettujen sidosryhmien ja edunsaajien osallistumista, sekä myönteisenä esimerkkinä toimiva Välimeren alueen tutkimus- ja innovointikumppanuus (PRIMA) EU:n naapurimaiden kanssa tehtävän tehostetun yhteistyön välineenä. KOROSTAA missioiden, erityisesti valtamerien ja vesistöjen ennallistamista ja Euroopan maaperäsopimusta koskevien EU:n missioiden, välisten synergioiden ja täydentävyyden merkitystä.

4. TOTEAA, että Euroopan innovaatioiden tulostaulun suuntaukset osoittavat, että Keski- ja Itä-Euroopan jäsenvaltiot ovat pääasiassa kehittyvien ja kohtuullisten innovoijien joukossa ja että niiden osallistuminen puiteohjelmiin on edelleen vähäistä. KOROSTAA tarvetta lisätä investointeja kansallisella tasolla ja ryhtyä lisätoimiin osallistumisen laajentamiseksi, jotta tuetaan huipputason tieteen ja biopohjaisten innovaatioiden vaihtoa ja hyödyntämistä koko eurooppalaisella tutkimusalueella.
5. PANEE MERKILLE tarpeen edistää toimitusketjujen ja liiketoimintamallien kestävä kehitystä, myös korkeamman lisäarvon tuotteiden osalta, ja bioressien paikallista jalostusta Keski- ja Itä-Euroopan jäsenvaltioissa ottamalla sidosryhmät osallistavalla ja alhaalta ylöspäin suuntautuvalla tavalla mukaan tutkimukseen, innovointiin ja kestävien biopohjaisten ratkaisujen käyttöönottoon, jotta helpotetaan Euroopan siirtymistä kohti kiertotalouteen perustuvaa ja kestävä tulevaisuutta.
6. PANEE MERKILLE BIOEASTin roolin Euroopan vihreän ja oikeudenmukaisen siirtymän tukemisessa ja sen viime vuosina saavuttaman edistymisen foorumina, jolla on vakiintunut koordinoitimekanismi, rakenne ja resurssit, sekä edistymisen määrittäessä yhteisiä strategisia tutkimuksen ja innovoinnin (T&I) prioriteetteja agroekologian, makean veden häiriönsietokyvyn, elintarvikejärjestelmien turvallisuuden sekä kiertoon perustuvan ja kestävän biotalouden aloilla. KOROSTAA mahdollisuuksia yhdenmukaistaa biotalouteen liittyviä politiikkoja ja säännöksiä unionin tasolla, erityisesti luotaessa suotuisa ympäristö alan investoinneille, tutkimukselle, innovoinnille ja kestävä kehitykselle.
7. PANEE MERKILLE toisaalta BIOEASTiin osallistuvien yhdentoista jäsenvaltion maataloudesta ja tutkimuksesta vastaavien ministerien vuoden 2019 yhteisessä julkilausumassa¹² ilmaiseman sitoumuksen, jossa hahmotellaan BIOEASTin tulevaa kehityspolkua, ja toisaalta kymmenen jäsenvaltion maataloudesta ja tutkimuksesta vastaavien ministerien heinäkuussa 2024 allekirjoittaman julkilausuman muodossa toistetun sitoumuksen, joissa molemmissa sitoudutaan kehittämään kumppanuus kestävien luonnonvarojen, elintarvikejärjestelmien ja Keski- ja Itä-Euroopassa tehtävän biotalouden käyttöönoton välisten yhteyksien käsittelemiseksi.

¹² 9235/19.

8. TOTEAA, että kaikkien EU:n jäsenvaltioiden on tehostettava avointa ja osallistavaa yhteistyötä biotalouteen liittyvässä tutkimuksessa ja innovoinnissa ja edistettävä samalla avointa yhteistyötä Länsi-Balkanin ja ehdokasmaiden kanssa. PANEE MERKILLE kymmenen jäsenvaltion allekirjoittamassa BIOEAST-julkilausumassa tehdyn ehdotuksen mahdollisuudesta perustaa Euroopan laajuinen hiili-, vesi-, ravitsemus- ja energiakiertoa koskeva tutkimus- ja innovointialoite, joka liittyy luonnonvarojen kestäväan hallintaan, elintarvikejärjestelmien turvallisuuteen ja biotalouden käyttöönottoon ja jossa hyödynnetään Keski- ja Itä-Euroopan jäsenvaltioiden, Länsi-Balkanin ja ehdokasmaiden potentiaalia, sillä näin voitaisiin vastata paikallisiin tarpeisiin hyväksymällä ja mukauttamalla huipputason tutkimustuloksia ja innovatiivisia ratkaisuja. BIOEAST-julkilausuman allekirjoittajat katsovat, että tällainen mahdollinen aloite voisi entisestään parantaa Euroopan kilpailukykyä biotalouden alalla, mukaan lukien biovalmistus ja bioteknologia, ja samalla edistää luonnonvarojen suojelua ja tehokasta käyttöä sekä yksityisen ja julkisen rahoituksen saantia innovatiivisten biopohjaisten ratkaisujen edistämiseksi.
9. TOTEAA, että kaikkien jäsenvaltioiden ja Euroopan komission kanssa on käytävä perusteellisempaa keskustelua tutkimuksen ja innovoinnin roolista Keski- ja Itä-Euroopan jäsenvaltioiden, Länsi-Balkanin ja ehdokasmaiden biotalouden potentiaalin hyödyntämisessä Euroopan strategisen riippumattomuuden puitteissa. Mahdollinen uusi T&I-aloite voisi auttaa tuottamaan keskeistä tietämystä ja taitotietoa, tehostamaan tiedediplomatiaa edistämällä ja suojelemalla eurooppalaisia arvoja, kuten tutkimusetiikkaa, lahjomattomuutta ja sukupuolten tasa-arvoa, sekä edistämään suhteita Länsi-Balkaniin ja ehdokasmaihin ja edistämään niiden vakautta, vaurautta ja kestävää siirtymää sekä puuttumaan aivovuotoon. Synergioiden paremman hyödyntämisen ja osallistumisen lisäämisen pitäisi tuoda lisäarvoa eurooppalaiselle T&I-ekosysteemille, edistää EU:n elintarvikejärjestelmien turvallisuutta kiinnittämällä erityistä huomiota elintarvikkeiden turvallisuuteen, aitouteen ja laatuun ja jätteiden hyödyntämiseen sekä auttaa hyödyntämään alikäytetyn biomassan potentiaalia EU:ssa, Länsi-Balkanilla ja ehdokasmaissa, millä on myönteisiä heijastusvaikutuksia kaikkialla sisämarkkinoilla, ja parantaa Euroopan kilpailukykyä.

10. KOROSTAA ylikansallisten T&I-aloitteiden lisäarvoa uusien ratkaisujen tarjoamisessa vihreää ja digitaalista siirtymää, terveyttä ja yhteiskunnallisia haasteita varten ja TOTEAA, että tarvitaan kiireellisesti kestäviksi ja laadukkaiksi suunniteltuja hankkeita, jotka toteutetaan korkean tason avoimuutta ja normeja noudattaen. Tällainen mahdollinen uusi Euroopan laajuinen aloite voisi johtaa strategisen yhteistyön lisäämiseen, ja siinä olisi määriteltävä selkeät tavoitteet, jotta vältetään nykyisten ja uusien T&I-toimien päällekkäisyys EU:n ja kansallisella tasolla rahoituksen päällekkäisyyden välttämiseksi, ja varmistetaan parempi selviytymiskyky kriisitilanteissa.
11. PYYTÄÄ siksi komissiota sen aloiteoikeutta täysin kunnioittaen tekemään sovellettavien menettelyjen mukaisesti puuteanalyysin, jossa arvioidaan asiantuntijoita kuullen mahdollisen uuden Euroopan laajuisen T&I-aloitteen käynnistämisen tarvetta, toteutettavuutta ja vaikutuksia ottaen huomioon kaikki mahdolliset vaihtoehdot, jotka koskevat luonnonvarojen kestävä hallintaa, elintarvikejärjestelmien turvallisuutta ja biotalouden käyttöönottoa ja joissa hyödynnetään Keski- ja Itä-Euroopan jäsenvaltioiden, Länsi-Balkanin ja ehdokasmaiden potentiaalia. Tällaisen analyysin tulosten perusteella voitaisiin jäsenvaltioita kuullen harkita strategisen etenemissuunnitelman laatimista sen varmistamiseksi, että jäsenvaltioiden luonnonvarat, joita täydennetään Länsi-Balkanilta ja ehdokasmaista, voidaan kohdistaa uudelleen ja hyödyntää eri puolilla EU:ta käytettävissä olevan ja tavoitellun huipputason tieteen ja huipputason innovatiivisen teknologian pohjalta.
-